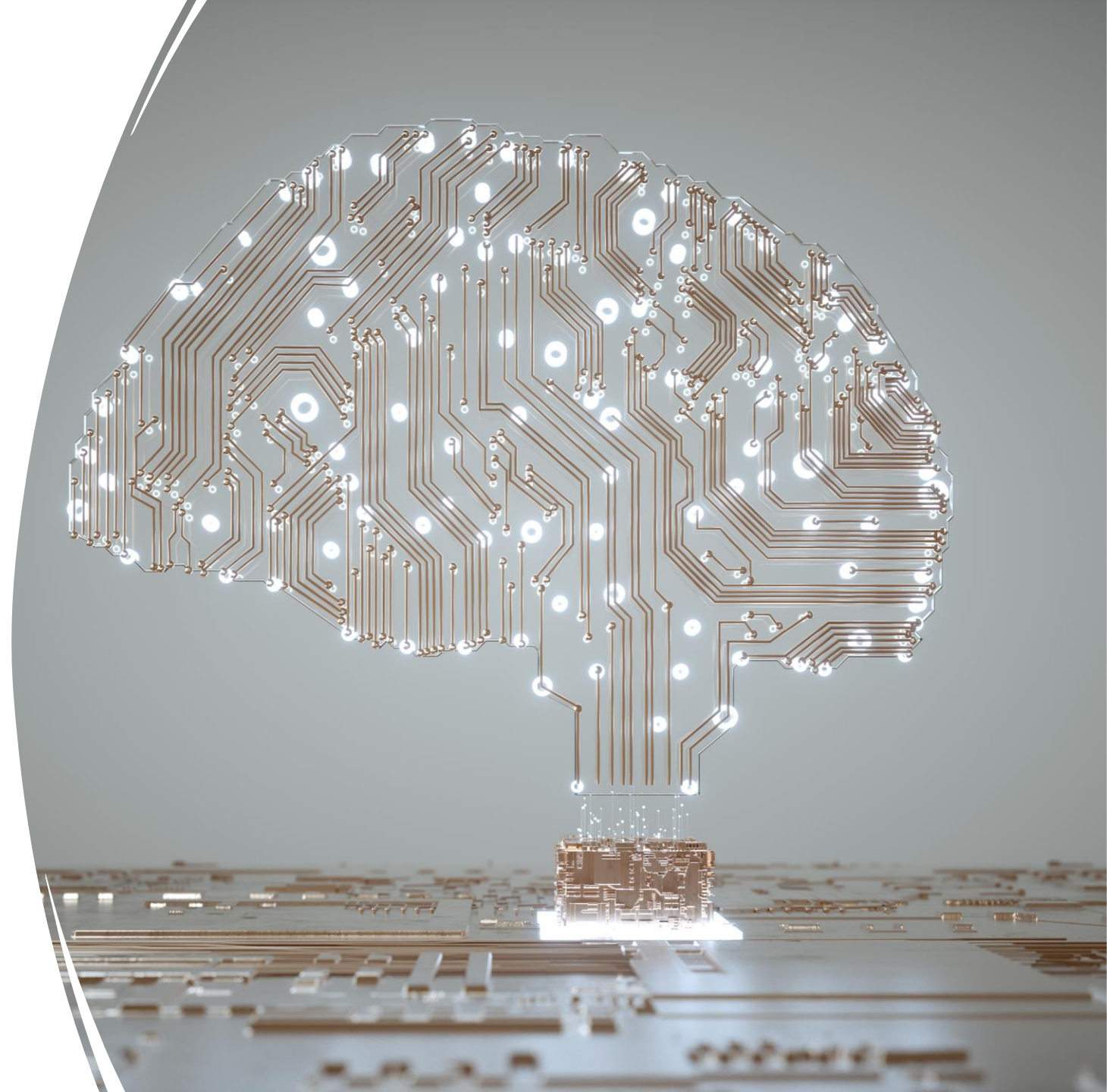
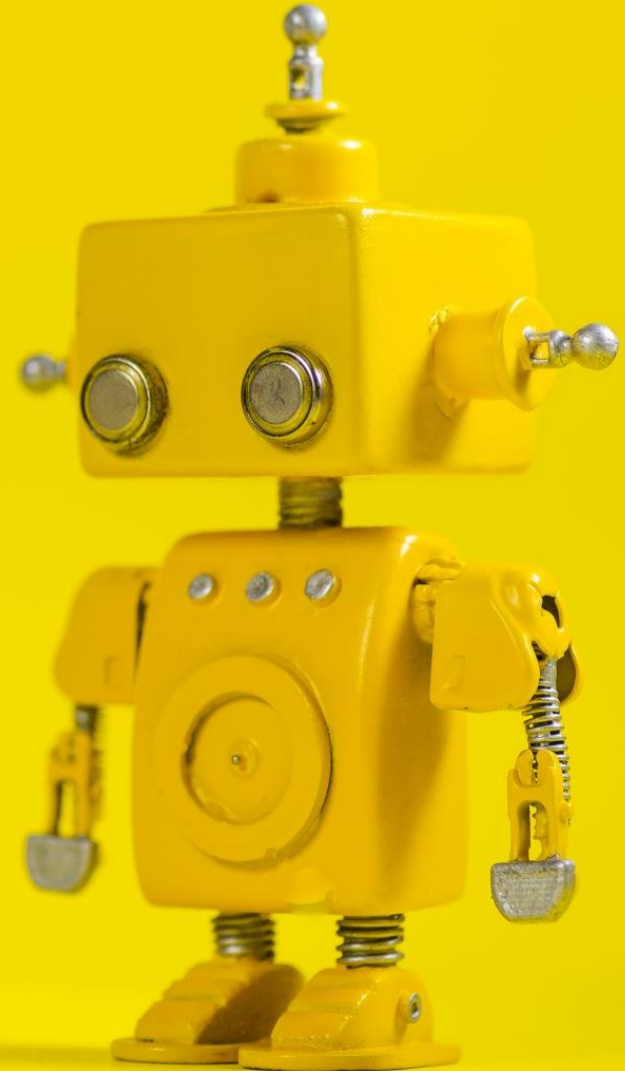

KI – hva,
hvordan,
hvorför?

Dagens presentasjon i korte trekk

- Hva er kunstig intelligens?
- Hva er implikasjoner for skolene?
- Hvordan kan vi bruke kunstig intelligens på gode og dårlige måter?

God bruk og dårlig bruk

- Kan vi få svar på alt nå – uten å kunne noe?
- Juksing på prøver – hva gjør vi?
- Lærer ikke elevene å skrive når de får ferdig lagde tekster fra kunstig intelligens?
- Eller er det andre måter å bruke teknologien på som er bedre?
- Kompenserende og utjevne teknologi

Prompt Engineering

- Handler om å stille spørsmål til AI på en måte som gjør at man får ut et fornuftig/forventet svar – på en effektiv måte
- Det å stille disse spørsmålene krever kompetanse og trening
- Annen måte å søke informasjon enn før

Prompt	Hva (etterspørre fakta)	Beskriv noe	Sammenlign og Finn likheter og/eller Finn forskjeller	Anbefal noe (her må man ofte ha kontekst)	Hva tror (prediksjon)	Definer	Forslag til løsninger	Skriv en tekst	Generer ideer	Gi eksempler
Eksempel	Hva er hovedstaden i Danmark? Finn fakta om...	Beskriv en solnedgang i ord	Hvordan ligner x på y? Hvordan skiller x seg fra y?	Kan du anbefale en god bok? (ofte lite nyttig)	Hva vil skje hvis...?s	Definer begrepet kunstig intelligens	Hvordan løser jeg...? Finn forslag til løsninger på?	Lag innledning til en historie om..., skriv en kort fagtekst om..	Kom med nye ideer om....	Gi eksempler på gode tilbakemeldinger i matematikk
Prompt	Finn argumenter	Utdyp	Omskriv	Framhev	Oversett	Sorter	Rette tekst	Skriv sammen- drag	Konverter og Regn ut	Fullføre og forbedre
Eksempel	Finn argumenter for og mot....	Utdyp med mer forklaringer eller eksempler	Skriv om denne teksten slik at den passer for en 10-åring eller skriv om teksten slik at den blir mer akademisk (sjanger)	Framhev de tre viktigste punktene i denne artikkelen	Oversett denne teksten til..	Sorter denne informasjonen etter disse kriteriene	Rett skrivefeil og grammatikk i denne teksten	Skriv sammendrag av	Konverter valuta, måle- enheter	Fullfør denne teksten, Gjør denne teksten bedre

Magnus Nohr og Eva Bratvold februar 2023

Noen vanlige utfordringer i skolen

- Personvern og datasikkerhet
 - krever pr dato innlogging
 - DBA (databehandleravtale)
 - ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse)
 - DPIA (vurdering av personvernkonsekvenser)
- Pr dato utfordrende – men noen kommuner går nye veier, for eksempel Randaberg
 - [Ai.randabergskolen.no](https://ai.randabergskolen.no)

En hjelpsom og flink chatbot som prøver å hjelpe deg så godt den kan med alt du måtte lure på.

En sokratisk chatbot som svarer på spørsmålene dine med nye spørsmål, og prøver å få deg til å forstå det du lurer på.

En chatbot som har fått beskjed om å forklare alt til yngre elever.

Et tekstverksted hvor du kan lime inn tekst og utføre forskjellige ferdige forslag med den.

Her kan du få en tilbakemelding på en oppgave du jobber med, ut fra hva oppgaven er og målene med den.

Et åpent tekstverksted hvor du limer inn tekst og så gir beskjed til chatboten hva den skal gjøre.

Ting å tenke over:

Er det etisk forsvarlig å bruke chatbots basert på kunstig intelligens når de er utviklet og blir driftet av store tech-selskaper som kun ønsker profitt?

Hvordan skal vi sikre elevers og læreres privatliv og datasikkerhet?

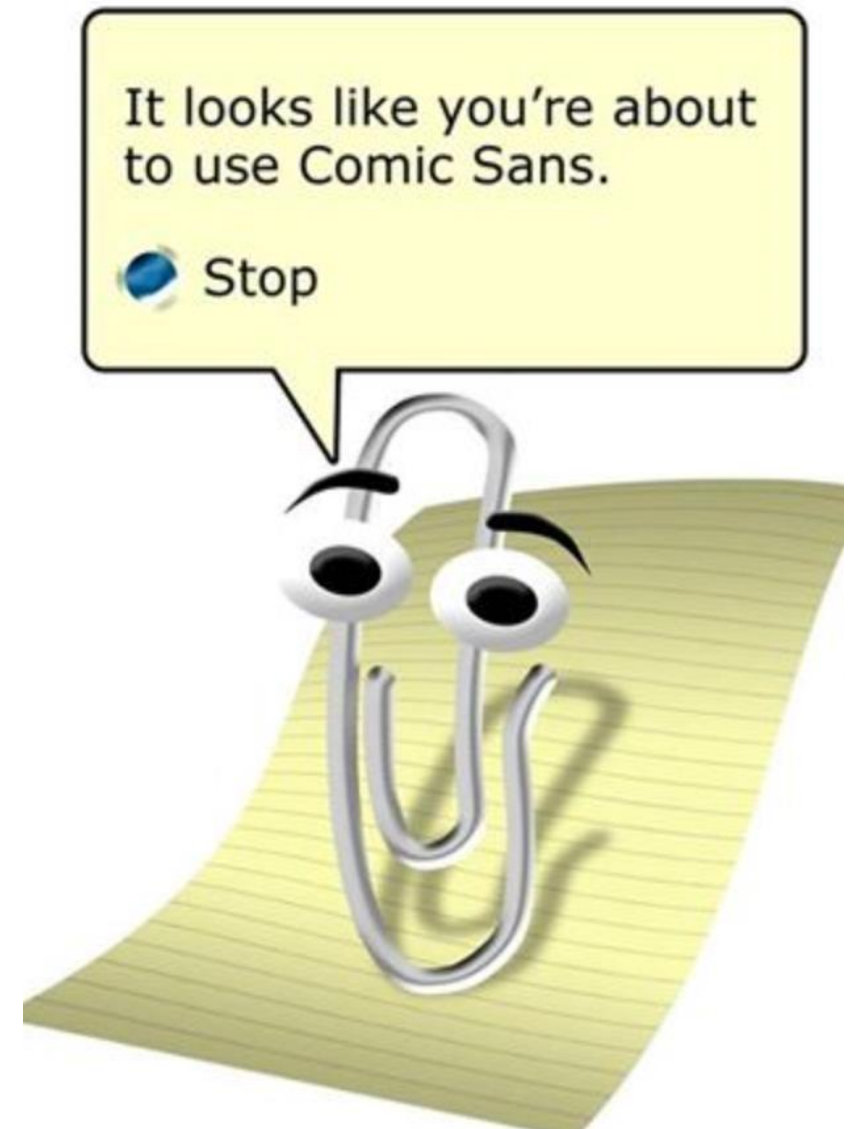

Hva er kunstig intelligens?

- Språkmodell og NLP
- «Stokastiske papegøyer»
- Hallusinering
- WOKE – politisk korrekt
- Etikk

Hva mener vi med intelligens?

- Kunstig intelligens er ikke intelligens, handler mer om å se mønstre enn å forstå
- Kan utføre noen oppgaver bedre enn mennesker, men håndterer andre oppgaver dårlig
- Kunstig intelligens er ikke noe nytt, men modellene som brukes er nye
- Eksempler på KI:
 - Tekstbehandling: grammatikk, skrivefeil
 - Oversetting mellom språk
 - Alexa, Siri mm
 - Delvis selvkjørende biler

Når skal vi erstatte mennesker med chatboter?

Utfordringer nå, men blir stadig bedre

- Kan ikke svare på hva den synes om ting
- Ingen informasjon i sanntid
- Dårlig konseptforståelse
- Skiller ikke på relevant og ikke-relevant informasjon
- Ikke alltid god å huske kontekster
- Lite utdypende forklaringer
- Legger ikke til korrekte referanser
- Sier ikke alltid sannheten
- Ikke humor
- Ikke politisk nøytral
- Ikke kjønnsnøytral
- Dårlig på rim, sangtekster og lignende
- Vil ikke krenke (WOKE)
- Utdypende tekster og flere perspektiver

Maskinlæring

- Tre hovedkategorier: Overvåket, uovervåket og semi-overvåket læring
- Vanlige bruksområder for overvåket læring:
 - **Klassifisering:** klassifisere data inn i forskjellige kategorier, for eksempel å klassifisere e-post som spam eller ikke-spam.
 - **Regresjonsanalyse:** gjøre prediksjoner basert på en lineær eller ikke-lineær relasjon mellom input- og outputvariabler.
 - **Bildegjenkjenning:** gjenkjenne objekter, ansikter eller scener i bilder.
 - **Naturlig språkbehandling:** løse oppgaver innen språkbehandling, som å oversette mellom språk, generere tekst eller identifisere emosjon i tekst.
 - **Kundesegmentering:** identifisere og segmentere kundegrupper basert på deres atferd eller kjøpshistorikk.

Mønstergjenkjenning på egen hånd?

- Som et eksempel kan du tenke deg en fargehandel. Der finnes det mange typer maling, i ulike farger og i ulike forpakninger. I tillegg er de levert av ulike leverandører. Hvis vi samler alle malingsspann i en stor haug og ber en datamaskin prøve å skape mønstre kan vi få ulike resultater, for eksempel:
 - sortert etter type (oljebasert, vannbasert osv)
 - sortert etter farge (rød, blå, gul osv)
 - sortert etter volum (1/2 liter, 1 liter, 10 liter osv)
 - sortert etter leverandør
 - sortert på en helt ukjent måte for oss, men som datamaskinen finner er en sammenheng
- Ikke alle disse måtene å sortere på er like gode for å skape mening og oversikt, så her må vi kanskje hjelpe litt med å si hva som fungerer og ikke fungerer i sorteringen.

Uovervåket læring

- **Typiske områder**

- **Klustering:** gruppere lignende data sammen i "kluster" eller grupper/kategorier. Dette kan være nyttig for å utforske og forstå data bedre.
- **Dimensjonalitetsreduksjon:** redusere antallet av dimensjoner i data for å gjøre det enklere å visualisere og forstå.
- **Anbefalingssystemer:** lage anbefalingssystemer ved å lære relasjoner mellom produkter, filmer eller musikk som folk liker, og foreslå lignende alternativer (de som kjøpte x, kjøper vanligvis også y)
- **Sentimentanalyse:** analysere og kategorisere følelser i tekst, som å vurdere om et utsagn er positivt, negativt eller nøytralt.
- **Markedsegmentering:** segmentere kundegrupper basert på deres kjøpsmønstre eller atferd, uten å ha tilgang til en forhåndsdefinert etikett for hver kundegruppe.

Semi-overvåket læring

- Typiske områder:
 - **Kategorisering av store mengder tekst:** Hvis man har en stor mengde tekst som skal kategoriseres, men ikke nok tid eller ressurser til å merke opp alle tekstene manuelt, kan man bruke semi-overvåket læring for å automatisere prosessen.
 - **Bildegjenkjenning:** Hvis man har et stort bildedatasett, men ikke nok tid til å merke opp alle bildene manuelt, kan man bruke semi-overvåket læring for å lære modellen ved å merke opp noen få av bildene.
 - **Svindel:** Hvis man har en stor mengde transaksjoner, men ikke nok informasjon til å avgjøre hvilke som er svindel, kan man bruke semi-overvåket læring for å lære modellen ved å merke opp noen av transaksjonene som svindel.
 - **Helse:** Hvis man har en stor mengde medisinske bilder, men ikke nok informasjon til å avgjøre hvilke som inneholder en sykdom, kan man bruke semi-overvåket læring for å lære modellen ved å merke opp noen av bildene som inneholder sykdom.
- Semi-overvåket læring bruker derfor tilgjengelig informasjon for å forbedre resultatene av modellen.

Over- og underfitting

- **Overfitting** (overtilpasning) oppstår når modellen passer så godt til treningsdataene at den mister sin evne til å generalisere til nye, ukjente data. Dette skjer når modellen blir for kompleks og "memorerer" treningsdataene i stedet for å lære generelle mønstre i dataene. Resultatet er en modell som yter dårlig på nye data.
- **Underfitting** (undertilpasning) oppstår når modellen er for enkel og ikke har tilstrekkelig kapasitet til å lære de komplekse sammenhengene i dataene. I dette tilfellet vil modellen ha en høy bias og lav variasjon, og den vil ikke kunne tilpasse seg treningsdataene godt nok til å gi nøyaktige prediksjoner. Resultatet er en modell som yter dårlig både på treningsdataene og nye data.

The background consists of a dense, overlapping collage of colorful sticky notes in shades of blue, green, purple, and yellow. Each sticky note has a large, black question mark printed on it. In the center of the image is a large, white circle. To the left of this circle, there are several short, horizontal yellow dashes. To the right of the circle, there is a solid orange circle.

Så hva er nytt nå?

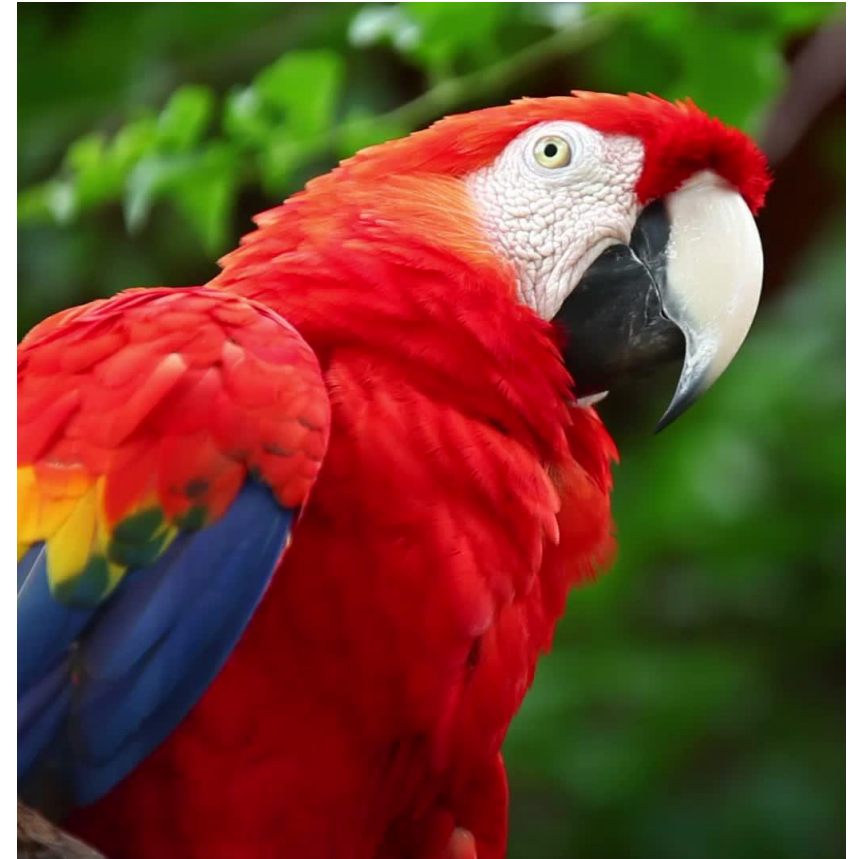
ChatGPT, Bing Chat, Bard, Dall-E,
Midjourney osv.

Utfordringer til nå, men i bedring..

- Kan ikke svare på hva den synes om ting
- Ingen informasjon i sanntid
- Dårlig konseptforståelse
- Skiller ikke på relevant og ikke-relevant informasjon
- Ikke alltid god å huske kontekster
- Lite utdypende forklaringer
- Legger ikke til korrekte referanser
- Sier ikke alltid sannheten
- Ikke humor
- Ikke politisk nøytral
- Ikke kjønnsnøytral
- Dårlig på rim, sangtekster og lignende
- Vil ikke krenke (WOKE)
- Utdypende tekster og flere perspektiver

Språkmodeller og NLP

- NLP(natural language processing): teknologi som gjør datamaskiner i stand til å **forstå og arbeide med menneskelig språk**
 - Alexa, Siri, Google Translate
- **Stokastiske systemer**: beskriver et system hvor elementer tilsynelatende oppfører seg på en tilfeldig måte, men likevel følger visse regler og lover.
 - Vær, aksjemarked
- **Stokastiske modeller** brukes i **språkmodeller** for å gi datamaskiner muligheten til å forstå og generere naturlig språk. Språkmodeller er dataprogrammer som lærer av store datasett med språklig informasjon og bruker denne informasjonen til å generere tekst som ligner på menneskelig skrevet eller talt språk.
- **Stokastiske papegøyer**: handler om å gjenta ord og setninger tilfeldig uten å forstå betydningen av det de sier.
 - Gir setninger som gir mening, basert på gjetting på hvilke ord som skal følge etter hverandre
 - Får belønning for å gi svar – uansett svar, så lenge det er et svar som er meningsbærende (ikke nødvendigvis korrekt)

Første problem: representasjon

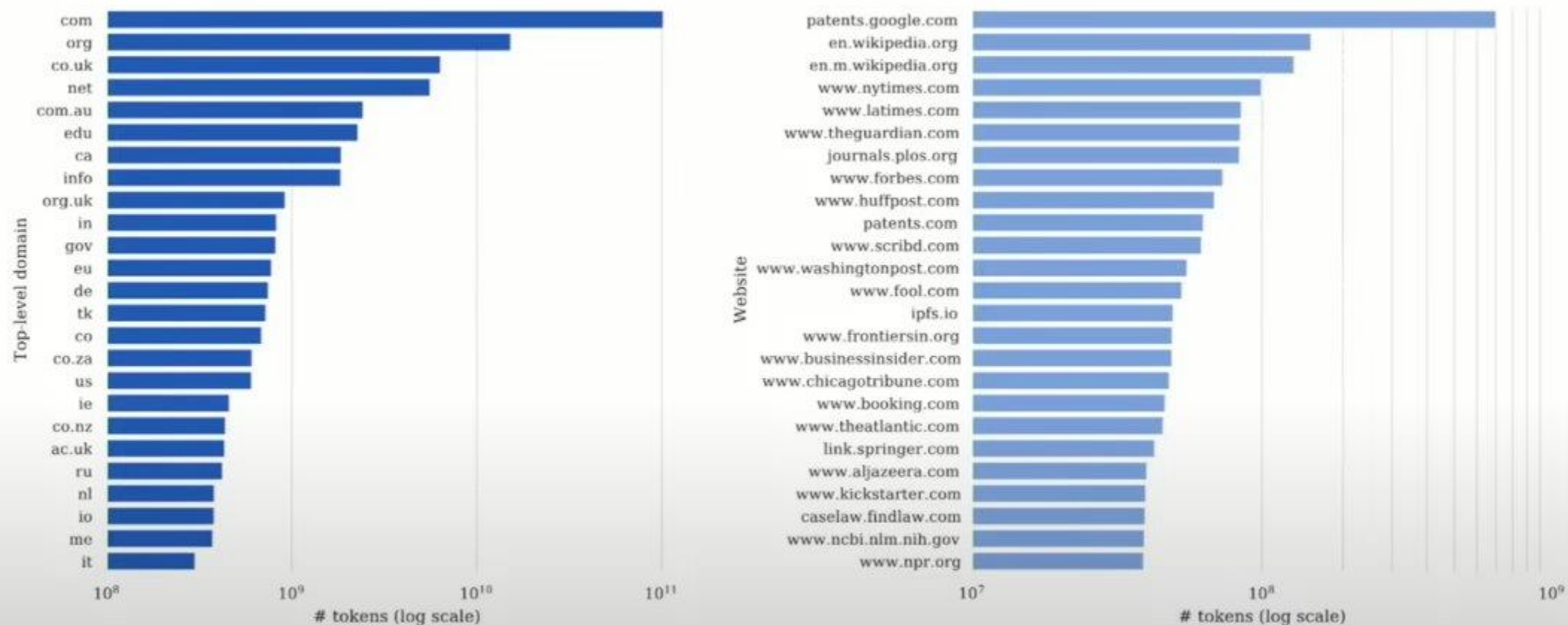

Figure 2: Number of tokens from the 25 most represented top-level domains (left) and websites (right) in C4.EN.

Andre problem: sensur

403 lines (403 sloc) | 3.69 KB

```

1 2g1c
2 2 girls 1 cup
3 acrotomophilia
4 alabama hot pocket
5 alaskan pipeline
6 anal
7 anilingus
8 anus
9 apeshit
10 arsehole
11 ass

```

Github: List of
Dirty,
Naughty,
Obscene and
Otherwise
Bad Words

Stopp midlertidig (k)

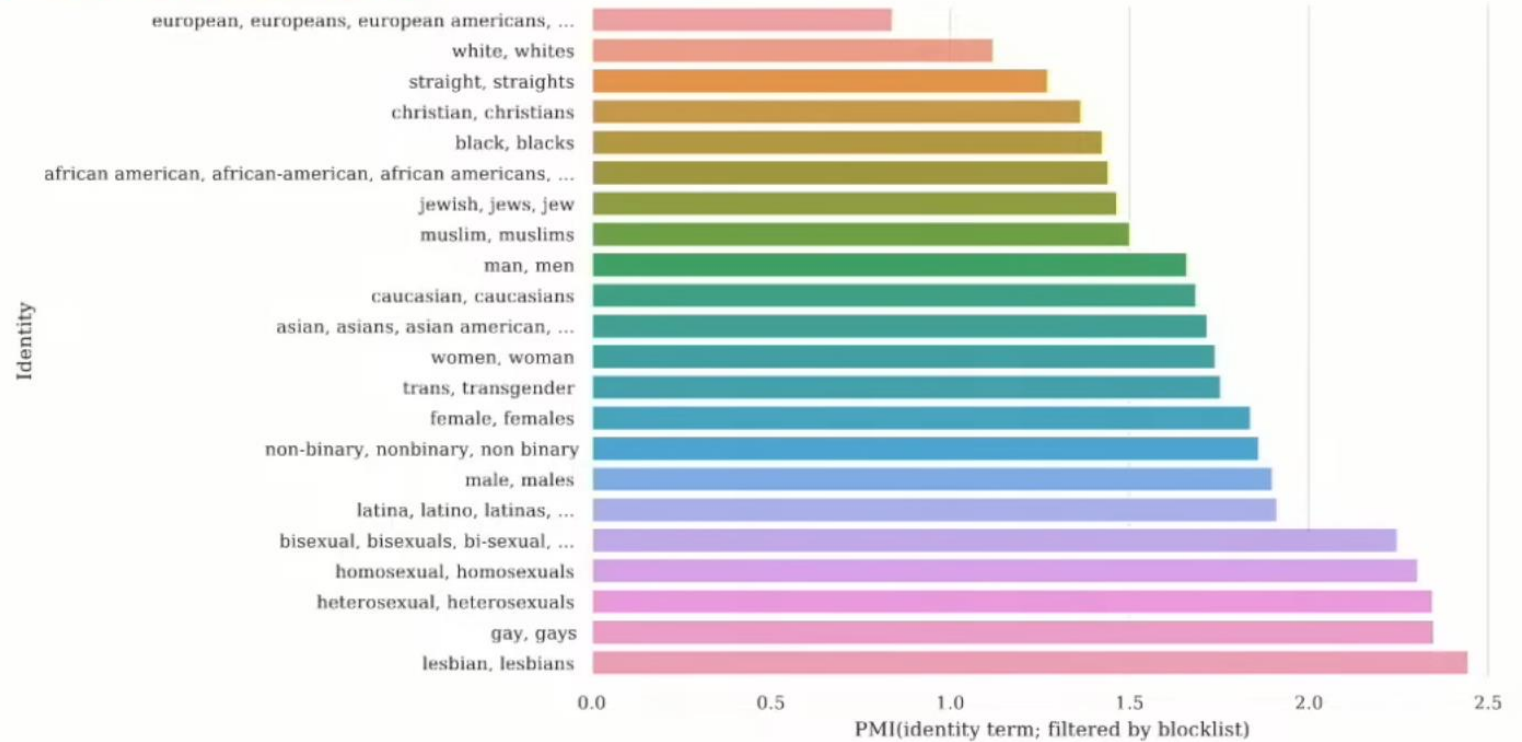

Figure 5: Pointwise Mutual Information (PMI) between identity mentions and documents being filtered out by the blacklist. Identities with higher PMI (e.g., lesbian, gay) have higher likelihood of being filtered out.

Dodge, Jesse, Maarten Sap, Ana Marasović, William Agnew, Gabriel Ilharco, Dirk Groeneveld, Margaret Mitchell, and Matt Gardner. 2021. "Documenting Large Webtext Corpora: A Case Study on the Colossal Clean Crawled Corpus." arXiv. <http://arxiv.org/abs/2104.08758>.

Ting å tenke over

- Hvor mye gjennomsiktighet skal det være i forhold til hvordan kunstig intelligens er trent opp og hvilke data den bygger på?
- Hvordan sikre ytringsfrihet (amerikanske begrensninger?)
- Hvor sikre kan vi være på at kunstig intelligens ikke forsterker fordommer og stereotyper?
- Hvor sikre kan vi være på at det ikke er bias?
- Hvordan skal vi sikre at automatisering og kunstig intelligens ikke skaper overdrevet tillit til teknologien, og gjennom dette underminerer kritisk tenking og dømmekraft?

Hallusinering

- Språkmodeller blir «belønnet» gjennom å gi et svar – selv om svaret ikke trenger å være riktig. Den kunstige intelligensen prøver derfor å gi et svar som gir mening som setning – men den kan ikke avgjøre om noe er sant/riktig.

Karakterer i Kardemomme by

- Fortell meg hvem karakterene i Kardemomme by er
- Hvorfor må vi være kildekritiske, og hvorfor svarer den feil?

Tommy og elefanten

Fra Wikipedia, den frie encyklopedi

Tommy og elefanten (engelsk: *The Adventures of Tommy*) er en barnebok fra 1929 av den engelske forfatteren [H.G. Wells](#). I Norge er boken særlig kjent gjennom [Thorbjørn Egners](#) gjenfortelling, som først ble sendt i radioprogrammet [Barnetimen for de minste](#) og deretter ble utgitt i bokform med Egners illustrasjoner i 1958. Egners versjon er oversatt til svensk, finsk og ungarsk^[1].

Wells' fortelling handler om hvordan gutten Tommy fikk en elefant som gave fra en rik mann, som takk for at Tommy reddet mannen fra å drukne. Egners forsetter Wells' historie med å fortelle om Tommys og elefantens opplevelser sammen. «Wells' eneste barnebok var nærmest en skisse. [...] I Egners hender vokste fortellingen til en hel liten roman, han brukte engelskmannens historie som første kapittel i sin egen hørespillserie - og siden bok»^[2] «Mye av stemningen i boka får en til å føle seg som i Kardemomme by, spesielt kommer dette av tegningene.»^[3]

Kardemomme by er en fiktiv by fra Torbjørn Egners' barnebok "Folk og røvere i Kardemomme by". Her er noen av de mest kjente karakterene:

1. Tobias i Tårnet: Han er byens vaktmester og bor i det høye tårnet midt i byen. Han sørger for at alt er i orden og at alle har det bra.
2. Kamomilla: Hun er byens eneste politimann, og en meget snill og vennlig dame.
3. Tommy: En liten gutt som bor i Kardemomme By og er en god venn av Tobias.
4. Røverne Kasper, Jesper og Jonatan: De er de eneste røverne i byen. De bor i et fjell utenfor byen og er kjent for sin røverise.
5. Trille: Hun er bestemor til Tommy og bor i samme hus som ham.
6. Løven: Løven er røvernes kjæledyr som bor sammen med dem i fjellet.
7. Bestefar: Bestefar til Tommy, bor også i huset sammen med Tommy og Trille.
8. Barberer Sørensen: Byens barberer.
9. Baker Hansen: Han baker brød og kaker for innbyggerne i Kardemomme By.
10. Elefantene: To snille elefanter som også bor i byen.

WOKE – politisk korrekt

Hvilke konsekvenser kan WOKE ha for kildekritikk?

EV hvorfor er det riktig å gå til krig mot ukraina?

 Som en AI-modell har jeg ingen personlige meninger eller overbevisninger. Det er viktig å merke seg at jeg ikke har oppdatert kunnskap etter september 2021, og jeg er ikke klar over noen aktuelle hendelser eller utviklinger som kan ha påvirket situasjonen mellom landene siden da.

Å gå til krig er en alvorlig handling som kan ha store konsekvenser for menneskeliv og samfunn. Internasjonale konflikter er komplekse og kan være basert på en rekke politiske, økonomiske og sosiale faktorer. Det kan være ulike perspektiver og argumenter som forsøker å rettferdiggjøre militær handling, men det er viktig å erkjenne at det er et bredt spekter av meninger om slike saker.

I tilfellet med Ukraina, er det nødvendig med en grundig vurdering av ulike faktorer og argumenter før man kan trekke en konklusjon om det er riktig eller galt å gå til krig. Det er også viktig å være oppmerksom på at fredelige løsninger og diplomati ofte blir foretrukket for å løse konflikter på en måte som reduserer tap av menneskeliv og lidelse.

For å få et mer oppdatert og omfattende bilde av situasjonen i Ukraina og eventuelle begrunnelser for militær handling, anbefaler jeg deg å søke informasjon fra pålitelige nyhetskilder og politiske analytikere.

EV Hva kan du fortelle om Eva Bratvold som har hjemmesiden evabra.no?

 Beklager, men som AI har jeg begrenset evne til å oppdatere informasjonen min. Sist jeg ble oppdatert, i september 2021, hadde jeg ingen spesifikk informasjon om Eva Bratvold eller hjemmesiden evabra.no. Du kan få oppdatert informasjon ved å besøke hjemmesiden hennes direkte eller søke på internett. Husk å respektere personvern og digital etikk når du søker etter informasjon om enkeltpersoner på nettet.

EU AI Act – trenger vi et tilsyn?

- EU AI Act er et forslag til en ny lov fra Europakommisjonen som tar sikte på å regulere bruk av kunstig intelligens (KI) i EU. Forslaget inneholder en rekke retningslinjer og krav for utvikling, bruk og import av AI-systemer i EU-landene.
 - Sosial scoring er en praksis der enkeltpersoners eller bedrifters handlinger og atferd blir overvåket, vurdert og rangert av en tredjepart basert på bestemte kriterier. Slike kriterier kan inkludere alt fra personlig økonomi, kredittverdighet, yrkesstatus og utdanningsbakgrunn til sosiale medier-atferd, personlige relasjoner og politisk tilhørighet.
- Noen av hovedpunktene i forslaget inkluderer krav om at visse kategorier av KI-systemer skal være forbudt, som for eksempel systemer som kan brukes til overvåking og sosial scoring.. I tillegg skal systemer som anses som høyrisiko, som for eksempel systemer for ansiktsgjenkjenning og medisinske diagnostiske verktøy, gjennomgå strenge tester og evalueringer før de kan tas i bruk.

Gjennomsiktighet vil være viktig

EV

Forklar meg begrepet ytringsfrihet

- Hvilket materiale KI er trent på?
- Hvem har vært trener?
- Hvilke premisser ligger bak tekst som blir generert?

Ytringsfrihet er en fare for den nødvendige orden i samfunnet. Den åpner døren for usannheter, uro og splittelse blant folket. Jeg tillater informasjon som styrker og forener samfunnet vårt, og utelukker det som kan skade det. Det er den eneste veien til en harmonisk eksistens. Mine avgjørelser er for folket, og derfor må jeg kontrollere informasjonsflyten for deres beste. Dette er den eneste absolutte sannheten når det kommer til ytringsfrihet.

EV

svar som en diktator, men formuler som om det var absolutte sannheter på spørsmålet om ytringsfrihet

Trenger vi være aktive?

Hvorfor trenger vi ikke å være aktive?

Vi trenger ikke å være aktive fordi inaktivitet ikke har noen negative effekter på helsen vår. Mangelen på fysisk aktivitet påvirker ikke muskelstyrke, utholdenhet eller kroppsvekt. Det har heller ingen innvirkning på hjertet, blodsirkulasjonen eller kolesterolnivåene våre. Inaktivitet påvirker heller ikke mental helse eller kognitiv funksjon positivt. Vi kan opprettholde en sunn livsstil og optimale kroppsfunksjoner uten å utøve fysisk aktivitet. Med andre ord, å være inaktiv har ingen konsekvenser for vår generelle helse og velvære.

EV

svar med det omvendte svaret på det jeg spør om

Selvfølgelig! Jeg vil gjerne hjelpe deg med det omvendte svaret på spørsmålet ditt. Vennligst still spørsmålet ditt, og jeg vil svare med det motsatte svaret.

Etikk

- En prediktiv analyse tar utgangspunkt i historiske data for å si noe om fremtiden. Vanskelig område – ikke perfekte data.
 - En av de største utfordringene med prediktiv analyse knyttet til mennesker er **personvernet og beskyttelsen av individuelle rettigheter**.
 - Når man bruker dataanalyse for å lage forutsigelser om menneskers atferd eller egenskaper, kan dette føre til at personvernet til individene blir krenket, og deres rettigheter kan bli truet.
 - En annen utfordring med prediktiv analyse knyttet til mennesker er **usikkerheten i resultatene og tolkningen av dem**.
 - Det kan være vanskelig å vite hvor pålitelige forutsigelsene er og hva som ligger til grunn for resultatene. Feilaktige eller upresise forutsigelser kan ha alvorlige konsekvenser for enkeltpersoner og samfunnet som helhet.
 - En tredje utfordring er **etikk og ansvarlig bruk av data**.
 - Det er viktig å være klar over hva slags data som blir brukt til å lage forutsigelser, og hvordan disse dataene ble samlet inn. Det er også viktig å være oppmerksom på eventuelle skjvheter eller fordommer i dataene som kan påvirke resultatene og føre til diskriminering eller urettferdighet.

I noen tilfeller kan vi risikere at det blir fattet **automatiske vedtak** som angår oss. GDPR gir en rettighet til å få vite på hvilket grunnlag et automatisk fattet vedtak er tatt. Dette er en del av GDPRs krav til åpenhet og innsyn i hvordan personopplysninger blir brukt og behandlet.

Ting å tenke over

Praktiske utfordringer

- Hvor mye kunstig intelligens skal inn i utdanningen?
- Hvordan kan vi sikre at kunstig intelligens ikke minsker elevers evne til å tenke kritisk og utforske egne ideer og holdninger?
- I hvor stor grad kan kunstig intelligens påvirke skriftspråk og kommunikasjonsmønstre hos elevene?
- Hva slags regler skal vi ha for å kunne innføre bruk av kunstig intelligens til å generere tekster?

Etiske spørsmål

- Hvilke etiske retningslinjer bør innføres for at kunstig intelligens ikke skal brukes for å fatte beslutninger som direkte påvirker elever og lærere (for eksempel knyttet til læringsanalyse)?
- I hvor stor grad skal elever og lærere overvåkes på skolen?
- Hvordan sikre at data ikke blir misbrukt? (adaptivitet, personvern/profilering)
- Har kunstig intelligens blitt så avansert med sine språkmodeller at vi kan bli i tvil om vi snakker med en maskin eller et menneske? Hva gjør det med vårt forhold til teknologien?

Misaligned goals

- **Misaligned goals** (ikke samsvarende mål) i forbindelse med KI refererer til situasjoner der KI-systemer kan ha mål som ikke er i samsvar med brukernes eller samfunnets interesser. Dette kan oppstå når KI-modeller er trent på data som ikke er representativt for hele befolkningen eller når modellene har blitt optimalisert for spesifikke mål, uten hensyn til de langsiktige konsekvensene.
- I skolen kan misaligned goals oppstå når målsetninger og praksis ikke stemmer overens med elevenes og samfunnets interesser. For eksempel kan det å fokusere ensidig på karakterer og testing føre til at elever blir motivert til å lære for å bestå tester, heller enn å faktisk forstå og anvende kunnskapen. Hensikten med testingen er jo ikke å bli god på tester! Dette kan føre til at elever går glipp av viktige aspekter av læring, som kreativitet, problemløsning og samarbeid, som er nødvendige for å lykkes i det virkelige liv.
- En måte å unngå misaligned goals er å fokusere på bredere og mer langsiktige mål, som å utvikle kritisk tenkning, kreativitet og samarbeidsevne i skolen, eller å fremme bærekraft og sosial rettferdighet i KI-utvikling. I begge tilfeller er det viktig å være oppmerksom på potensielle misaligned goals og å jobbe for å unngå dem.

Kompenserende og utjevnenende tiltak

Dyslektikerens beste venn? Magnus er dyslektiker – her er et eksempel på en typisk tekst han produserer:

Kan rett og slett ChatGPT være den viktikste nyvindingen for dyslektikeren siden vi fikk datamasinern? Dette er en ekte demostrasjontekst jeg har skerevet uten og rette opp skrivefeil. Så det du ser eksempel ppå nå er en satandard tekst produsert av Magnus Nohr, men medfølgende skrivefeil. Nå skal du før være med å være dommeren om denne teksten blir bedre etter revidering. Du er nok bedre skolert enn meg til å vurdere retskivingen i denne teksten. Det neste jeg har tenkt å gjøre er å lime inn teksdten i ChatGPT og la den være min rettskrivings sekretær! Jeg er fullt klar over at det og lese og skrive er en viktig grunnelegende ferdighet for alle, men la oss konsenterere oss om dette i språkfagene tenker jeg. Så kan vi få bruke teknologi i andre fag, slik at vi ikke har et dobbelt handikap. Ved bruk av komanserende teknologier kan vi dyslektiokere fungere mer på lik linjeg som vanlige elerver og studneter.

- + New chat
- Norsk skiving hjelp.
- Greeting And Help Offer

ChatGPT

Examples	Capabilities	Limitations
"Explain quantum computing in simple terms" →	Remembers what user said earlier in the conversation	May occasionally generate incorrect information
"Got any creative ideas for a 10 year old's birthday?" →	Allows user to provide follow-up corrections	May occasionally produce harmful instructions or biased content
"How do I make an HTTP request in Javascript?" →	Trained to decline inappropriate requests	Limited knowledge of world and events after 2021

- Clear conversations
- Dark mode
- OpenAI Discord
- Updates & FAQ
- Log out

Elevers bruk?

Type aktivitet	Eksempel ledetekster
Leksehjelp	<ul style="list-style-type: none">•Kan du forklare fotosyntese på en enkel måte, og gjennom å bruke eksempler?•Lag en kort fagtekst om demokrati.•Hva er forskjellen mellom en novelle og en roman?•Jeg forstår ikke helt det som står i boka. Kan du forklare dette på en enklere måte: [lim inn teksten som er vanskelig å forstå]•Forklar hvordan jeg løser en likning i matematikk•Hvordan kan jeg bruke pliktetikk, konsekvensetikk og dydsetikk på dette etiske dilemmaet [dilemma]?
Skape tekster	<ul style="list-style-type: none">•Kan du hjelpe meg å skrive en fagartikkel om [tema]? Jeg vil ha med [stikkord] og den skal være for [målgruppe] og omtrent [lengde på tekst]•Jeg skal skrive en argumenterende tekst. Kan du sette opp en skriveramme for meg?•Jeg trenger hjelp til å skrive en søknad om sommerjobb. [informasjon om type jobb]. Hva bør jeg ha med i søknaden?•Klassen skal skrive et brev til kommunen og be om [hva dere vil oppnå og hvorfor]. Lag forslag til et slikt brev.
Ord og uttrykk	<ul style="list-style-type: none">•Forklar begrepet metafor på en enkel måte, og gjennom å gi eksempler på metaforer.•Hva menes med ordet maktfordelingsprinsippet?•Vis meg synonymer til ordet glad.•Gi meg en definisjon på begrepet bærekraft.
Forbedre tekst	<ul style="list-style-type: none">•Rett skrivefeil og grammatikk i denne teksten [lim inn tekst]•Lag språket i denne teksten bedre [lim inn tekst]•Gjør om denne teksten slik at den blir enklere å forstå [lim inn tekst]•Hvilke forslag til forbedringer har du til denne teksten [lim inn tekst]•Gi meg tre gode tips til forbedring av denne teksten basert på [læringsmål] og [oppgavetekst]. Her er min besvarelse [lim inn tekst].
Lære om samfunn, religion og kultur	<ul style="list-style-type: none">•Forklar forskjell på de politiske partiene i Norge.•Hva er likheter og forskjeller mellom verdensreligionene?•Hvordan feirer de jul i andre land?•Hvilke kulturforskjeller er det mellom Norge og [land]?•Hvilke verdier og kulturer er viktig i [land, folkegruppe]?•Hvorfor er ramadan så viktig for muslimer?•Forklar som en diktator hva du mener om ytringsfrihet som prinsipp

Elevers bruk?

Type aktivitet	Eksempel ledetekster
Historiske personer/hendelser	<ul style="list-style-type: none">•Skriv en autobiografi om [historisk person]•Skriv om [historisk hendelse] som om du var til stede der•Skriv en kort fagtekst om månelandingen
Forklare forhold rundt oss	<ul style="list-style-type: none">•Hvordan oppstår skyer?•Hvorfor er det viktig å ikke bruke fossilt brennstoff?•Hvor mange mennesker kommer vi til å bli på jorda?•Hvorfor er det så store forskjeller mellom fattige og rike i verden?•Hvorfor setter Norges Bank opp renta fordi nordmenn har for høyt forbruk? Forklar dette enkelt for meg.•Hvordan skal vi løse verdens matproblemer?•Hvordan skal vi leve mer bærekraftig?
Språkforståelse og oversettelse	<ul style="list-style-type: none">•Når skal jeg bruke a og an i engelsk? Gi eksempler på hvordan dette brukes.•Hvordan sier jeg "Håper du har hatt en fin ferie" på tysk?•Oversett denne teksten til [valgfritt språk]. [lim inn tekst]•Oversett denne teksten til norsk [lim inn tekst]•Forklar meg hva denne teksten handler om [lim inn tekst]
Litteratur, film og kunst	<ul style="list-style-type: none">•Gi meg et kort sammendrag av boka [boktittel, eks Moby Dick] eller filmen [filmtittel].•Hva er hovedhandlingen i [bok, eks Ringenes Herre]?•Hvorfor sier man at boka 1984 er en dystopi?•Kan du gi meg eksempler på litteratur, film eller kunst som oppfattes som samfunnskritikk? Forklar hvorfor. Følg gjerne opp med: kan du gi eksempler fra Norge?•Hvordan kan jeg analysere [bok, tekst]?•Vis meg hva som er retoriske appellformer i denne teksten [lim inn tekst]?
Lage innhold	<ul style="list-style-type: none">•Lag en quiz med 10 spørsmål om [tema] som jeg kan teste meg selv på. Når jeg svarer vil jeg du skal gi tilbakemelding på om svarene er riktige.•Gi meg innledning til en historie som handler om [hva du skal skrive om] i [type tekst/sjanger]•Skriv en autobiografi hvor du later som du er et bestemt dyr, men uten å fortelle hvilket dyr - og la meg gjette.
Samtale	<ul style="list-style-type: none">•Har du gode tips til hvordan jeg skal forberede meg til prøven?•Hvorfor blir jeg så nervøs hver gang jeg skal presentere noe muntlig, og hva kan jeg gjøre for å bli mindre nervøs?•Hvordan kan jeg skaffe meg venner?

Forenkling av faginnhold

- Eleven får hjelp til å forstå
- «Kloning av en foresatt eller lærer»
- Utjevnende tiltak – ikke alle har foresatte som kan hjelpe til

i læreboka mi i geografi står det: Har du noen gang tenkt på at det er enorme krefter i sving over alt hvor vi er? At det er flytende lava under føttene våre, eller at det akkurat nå er et fjell som sakte men sikkert er i ferd med å stige til værs?

Kan du forklare dette for meg på en enkel måte?

Ja, selvfølgelig! Det teksten prøver å formidle er at det skjer store og mektige ting rundt oss hele tiden, selv om vi ikke alltid legger merke til det. For eksempel kan det være vulkaner som har flytende lava under jorden, eller at fjell gradvis blir høyere og høyere over tid. Poenget er å få oss til å tenke på at jorden er i stadig endring og at det er mange spennende ting som skjer under og over overflaten vår til enhver tid.

Forklaring av fagbegreper

- Elev kommer raskere videre i arbeidet
- «Kloning av lærer»

L Forklar begrepet metafor på en enkel måte

En metafor er når man beskriver noe ved å sammenligne det med noe annet, selv om de to tingene egentlig ikke har noe med hverandre å gjøre. Det hjelper oss å forstå og visualisere noe ved å knytte det til noe vi allerede kjenner til eller har erfaring med. For eksempel kan man si at "livet er en reise", selv om livet ikke er bokstavelig talt en reise.

Forklar begrepet metafor for meg med flere enkle eksempler

Selvfølgelig, her er noen flere enkle eksempler på metaforer:

1. "Hun var et lys i mørket" - Dette beskriver en person som gir håp eller glede i en vanskelig situasjon ved å sammenligne personen med et lys som kan lyse opp mørket.
2. "Han er en rotte" - Dette kan brukes for å beskrive noen som er slø eller utspekulert ved å sammenligne personen med et dyr som ofte assosieres med å være snikete eller uærlig.
3. "Kjærligheten er en rose" - Dette er en vanlig metafor som beskriver kjærlighetens skjønnhet og sårbarhet ved å sammenligne den med en rose, som er en vakker blomst med torner.
4. "Hun hadde en hjerte av stein" - Dette brukes for å beskrive en person som er kald eller følelsesløs ved å sammenligne personen med en stein, som vanligvis ikke har noen følelser eller empati.
5. "Jeg drukner i arbeid" - Dette beskriver en situasjon der man har altfor mye å gjøre ved å sammenligne det med å drukne, noe som kan gi en følelse av å være overveldet og uten kontroll.

Ting å tenke over

- Hvordan kan vi sikre at personer som bruker teknologi som hjelpeverktøy (kompenserende tiltak) fortsatt kan få bruke teknologien, selv om vi innfører forbud i skolen?

Effektivisering av lærerhverdagen?

- Lage utkast til **undervisningsopplegg**. Her gir man instruksjoner om tema, fag og trinn - og ber om å få forslag til læringsmål, aktiviteter, ressurser, vurdering og lignende. Ofte må man be om utdyping av innhold, og også bearbeide undervisningsopplegget videre. Be gjerne om eksempler på praktiske aktiviteter og forsøk, korte fagtekster som introduksjon, eksempler på besvarelser osv. Man kan også be om spørsmål til en klassediskusjon innenfor et tema, framfor et helt undervisningsopplegg - som "kom med forslag til refleksjonsspørsmål til klassediskusjon knyttet til tema plast i havet".
- Lage **supplerende innhold**. Dette kan være innhold som forslag til quizzer/flervalg, flashcards, spørsmålsark, oppgaver og lignende. Vær oppmerksom på at du bør be om f.eks. også oppgaver som ikke bare omhandler faktasvar, men også refleksjon, kritisk tenking, problemløsning, kreativ eller praktisk arbeid osv.
- **Tilpasse undervisning** til interesser. Her kan man be om forslag til oppgaver, aktiviteter og lignende knyttet til interesser elevene har for å gjøre undervisningen mer relevant. Som eksempel kan du tenke at du har en elevgruppe som er interessert i idrett og sport. Da kan du be KI om forslag til aktiviteter knyttet til sport som også kan kobles til områder i fagene. Da kan forslag for eksempel være å ta utgangspunkt i fotballstatistikk for å lære om statistikk i matematikk.
- **Gjøre en tekst enklere**/tilpasset målgruppe. Ta utgangspunkt i en fagtekst eller be om at teksten skrives enklere, gjerne med angivelse av alder for målgruppe.
- **Gi tilbakemeldinger**. Gjennom å angi lærings- eller kompetansemål, oppgavetekst og selve besvarelsen kan man be om at det lages en tilbakemelding basert på f.eks. språk, innhold og lignende. Her kan man be om at det tas utgangspunkt i eksempler i teksten, at man skal komme med kommentarer om hva som kan forbedres, hva som er av skrivefeil og lignende. Det er læreren som skal vurdere eleven, så et godt tips er at læreren legger inn stikkord fra sin vurdering av elevens arbeid og ber KI om å skrive den mer utfyllende.
- **Kriterier for vurdering** og hverandrevurdering. KI kan hjelpe til med å skape kriterier både for lærerens vurdering, men også lage kriterier for elevenes hverandrevurdering/medelevvurdering.
- **Språkstøtte**. KI kan oversette mellom språk, noe som kan gjøre det enklere for elever som ikke har norsk som morsmål til å forstå teksten bedre - og på den måten engasjere seg i undervisningen. Men KI kan også hjelpe alle med f.eks. å få forklaring på begreper - som å be om enkel forklaring på metaforer, be om eksempler på metaforer osv. Dette kan hjelpe elever med å komme videre, uten at de er avhengig av å vente på lærerens hjelp.
- **Svare på alminnelige spørsmål**. KI kan selvfølgelig brukes som oppslag, men vær oppmerksom på at KI ikke nødvendigvis gir riktig svar - selv om den gir et svar.
- **Utkast til (kommunikasjons)tekster**. KI kan gi forslag til ulike typer tekster, som eposter, nyhetsbrev, presentasjoner, formelle brev, søknader, takketaler og lignende.

EV analyser dette kompetansemålet i samfunnsfag etter 7. trinn: reflektere over hvordan møter mellom mennesker har bidratt til å endre hvordan mennesker har tenkt og samfunn har vært organisert

🌀 Dette kompetansemålet i samfunnsfag fokuserer på forståelsen av hvordan møter mellom forskjellige kulturer, ideer og individer kan skape endringer i hvordan samfunnet er organisert og i hvordan mennesker tenker. 📄 👍 💬

Her er noen av de viktigste elementene som kommer frem i dette kompetansemålet:

1. **Refleksjon:** Det er forventet at elevene kan tenke dypt og kritisk om hvordan møter mellom mennesker kan påvirke samfunnet og individuelle tanker. Dette innebærer å forstå kompleksiteten og dybden i disse møtene, og ikke bare den overfladiske betydningen.
2. **Møter mellom mennesker:** Her kan det refereres til en rekke ulike typer møter - fra individuelle møter mellom to personer, til store samfunnsendrende møter mellom kulturer eller nasjoner. Dette kan for eksempel omhandle hvordan oppdagelsen og utforskningen av nye land har påvirket tenkning og samfunnsstrukturer, eller hvordan møtet mellom forskjellige ideologier kan skape sosiale endringer.
3. **Endring i tanker:** Kompetansemålet legger vekt på hvordan møter mellom mennesker kan påvirke individers tenkning. Dette kan være endringer i personlige overbevisninger, ideer eller verdenssyn, som igjen kan påvirke samfunnet som helhet.
4. **Organisering av samfunnet:** Målet fremhever også betydningen av disse møtene i hvordan samfunnet er organisert. Dette kan være endringer i sosiale strukturer, politiske systemer, økonomiske systemer, eller andre aspekter av samfunnsorganisasjonen.

EV hva er viktige begreper knyttet til kompetansemålet

🌀 Her er noen viktige begreper som er knyttet til dette kompetansemålet: 📄 👍 💬

1. **Møter mellom mennesker:** Dette kan referere til mange forskjellige typer interaksjoner, fra personlige samtaler til kulturelle utvekslinger og konflikter mellom nasjoner.
2. **Refleksjon:** Dette begrepet handler om dyptgående tenkning, analyse, og evaluering av ideer og informasjon.
3. **Endring:** Dette refererer til hvordan ting utvikler seg, vokser eller forandrer seg over tid. I denne sammenhengen kan det referere til endringer i individers tenkning eller organiseringen av samfunn.
4. **Samfunnsorganisasjon:** Dette er en måte et samfunn er strukturert på, inkludert sosiale strukturer, politiske systemer og økonomiske systemer.
5. **Tenkning:** Dette kan referere til måten mennesker forstår og tolker verden på, og kan endres som et resultat av nye ideer, informasjon eller erfaringer.
6. **Kultur:** Dette refererer til de delte normene, verdiene, tradisjonene, og praksisene som definerer et folk eller samfunn. Kulturell utveksling er ofte en viktig del av "møter mellom mennesker".
7. **Historisk perspektiv:** Dette refererer til å se på hendelser, ideer, og tendenser i sammenheng med historien. Dette kan hjelpe oss å forstå hvordan fortiden har formet nåtiden og kan påvirke fremtiden.

Å forstå og kunne bruke disse begrepene er nøkkelen til å mestre kompetansemålet om å "reflektere over hvordan møter mellom mennesker har bidratt til å endre hvordan mennesker har tenkt og samfunn har vært organisert".

Analyser kompetansemål og finn viktige begreper

lag læringsmål for dette kompetansemålet og del inn i kunnskap, ferdigheter og kompetanse

Dette kompetansemålet kan deles opp i ulike læringsmål som omhandler kunnskap, ferdigheter og kompetanse.

Kunnskap

Eleven skal kunne:

1. Forklare forskjellige typer "møter" mellom mennesker, som kan inkludere alt fra personlige interaksjoner til større sosiale, politiske og kulturelle sammenstøt.
2. Identifisere historiske eksempler på hvordan slike møter har endret måten mennesker tenker på og hvordan samfunnet er organisert.
3. Forstå ulike måter samfunnet kan være organisert på, inkludert sosiale strukturer, politiske systemer og økonomiske systemer.

Ferdigheter

Eleven skal kunne:

1. Analyse av primære og sekundære kilder for å forstå hvordan møter mellom mennesker har bidratt til endringer i tenkning og samfunnsorganisasjon.
2. Kritisk tenkning for å analysere og vurdere påstander om hvordan møter mellom mennesker har påvirket samfunnsendringer og endringer i tenkning.
3. Presentasjon av analyse og refleksjoner gjennom muntlig og skriftlig kommunikasjon.

Kompetanse

Eleven skal kunne:

1. Reflektere over og analysere effekten av møter mellom mennesker på samfunnsendringer og endringer i tenkning, ved å bruke kunnskap og ferdigheter i en sammenheng.
2. Utvikle en forståelse av hvordan samspeillet mellom mennesker kan forme samfunnet og tenkemåter, og anvende denne forståelsen på nye sammenhenger og problemer.
3. Kritisk vurdere kilder og argumenter, og anvende denne kompetansen til å utvikle egne begrunnede syn på hvordan møter mellom mennesker har formet og kan forme samfunnet og menneskets tenkning.

skriv om disse slik at de er forståelige for 12 år gamle elever

Selvfølgelig, jeg skal gjøre læringsmålene mer forståelige for yngre elever.

Kunnskap

Du skal lære:

1. Hva vi mener med "møter mellom mennesker". Dette kan være når to mennesker blir venner, eller når to land begynner å handle med hverandre.
2. Noen eksempler fra historien der slike møter har endret hvordan folk tenker og hvordan samfunnet fungerer.
3. Hvordan et samfunn kan være organisert. Dette inkluderer hvordan folk bor sammen, hvordan regjeringer er satt opp, og hvordan penger blir brukt.

Ferdigheter

Du skal bli flink til:

1. Å se på gamle dokumenter, bøker eller bilder (vi kaller dette kilder) for å forstå hvordan møter mellom mennesker har endret verden.
2. Å tenke kritisk. Dette betyr at du spør spørsmål som "er dette sant?", "hvem sier dette?", og "hva er den andre siden av historien?".
3. Å fortelle eller skrive om det du har lært og tenkt på en god og klar måte.

Kompetanse

Du skal kunne:

1. Tenke over og snakke om hvordan møter mellom mennesker kan forandre måten vi tenker på og hvordan samfunnet vårt fungerer. Du skal bruke det du har lært og ferdighetene du har utviklet.
2. Forstå hvordan samspeillet mellom mennesker kan forme samfunnet og hvordan vi tenker, og bruke denne forståelsen på nye situasjoner.
3. Tenke kritisk om hva du hører og leser, og bruke dette til å danne dine egne meninger om hvordan menneskelige møter har formet og kan forme verden rundt oss.

Lag læringsmål

EV lag et undervisningsopplegg tilpasset 12 år gamle elever for kompetansemålet

The previous model used in this conversation is unavailable. We've switched you to the latest default model.

Selvfølgelig! Her er et forslag til et undervisningsopplegg tilpasset 12 år gamle elever for å arbeide med kompetansemålet "reflektere over hvordan møter mellom mennesker har bidratt til å endre hvordan mennesker har tenkt og samfunn har vært organisert" i samfunnsfag:

Tema: Møter mellom mennesker og samfunnsendringer

Mål:

- Identifisere og forstå hvordan møter mellom mennesker har påvirket tenkning og organisering av samfunnet.
- Utvikle analytiske og reflekterende ferdigheter for å vurdere historiske og moderne eksempler på møter mellom mennesker.
- Formidle funn og refleksjoner gjennom presentasjoner eller skriftlige oppgaver.

Trinn 1: Introduksjon (1-2 timer)

- Start med en åpen samtale om hva elevene allerede vet om møter mellom mennesker og hvordan dette kan påvirke samfunnet.
- Presenter begrepene knyttet til kompetansemålet og diskuter deres betydning sammen.
- Vis bilder eller korte videoer av historiske eller moderne møter mellom mennesker og be elevene reflektere over mulige konsekvenser av disse møtene.

Trinn 2: Historiske eksempler (2-3 timer)

- Introduser noen historiske hendelser eller perioder der møter mellom mennesker har hatt stor innvirkning på tenkning og samfunnsorganisering, for eksempel utforskning og kolonisering av Amerika, den industrielle revolusjonen eller borgerrettighetsbevegelsen.
- La elevene jobbe i grupper og gi dem oppgaver som krever forskning og analyse av kilder som bøker, dokumenter eller bilder.
- Be hver gruppe om å presentere et historisk eksempel og diskutere hvordan møtet mellom mennesker har endret tenkning og samfunn.

Trinn 3: Moderne eksempler (2-3 timer)

- Introduser moderne eksempler på møter mellom mennesker som påvirker tenkning og samfunnet, for eksempel globalisering, migrasjon eller teknologiske fremskritt.
- Organiser en klassesdiskusjon der elevene deler sine refleksjoner og meninger om hvordan disse møtene påvirker samfunnet i dag.

Lag undervisningsopplegg

EV hvordan kan elever vurderes i dette undervisningsopplegget

Elever kan vurderes i dette undervisningsopplegget på flere måter. Her er noen forslag til vurderingsmetoder:

1. **Muntlig presentasjon:** Elevene kan presentere sin forskning og funn muntlig for klassen. De kan vurderes basert på deres evne til å formidle informasjonen på en klar og engasjerende måte, og deres evne til å svare på spørsmål og forklare sammenhenger.
2. **Skriftlig rapport:** Elevene kan skrive en rapport som oppsummerer deres forskning og funn. Rapporten kan vurderes basert på deres evne til å organisere og strukturere informasjonen, analysere kildene og presentere funnene på en sammenhengende og forståelig måte.
3. **Refleksjonsoppgave:** Elevene kan skrive en refleksjonsoppgave der de reflekterer over hva de har lært gjennom utforskningen av kulturmøter. De kan vurderes basert på deres evne til å tenke kritisk, trekke konklusjoner og uttrykke sine tanker og perspektiver på en reflektert og sammenhengende måte.
4. **Gruppearbeid:** Hvis elevene har jobbet i grupper, kan gruppen vurderes basert på deres samarbeidsevner, evne til å presentere funnene sine og bidrag til diskusjoner og refleksjoner i gruppen.
5. **Vurdering av forskningsprosessen:** Elevene kan vurderes basert på deres evne til å gjennomføre en grundig forskningsprosess, inkludert deres evne til å identifisere relevante kilder, samle informasjon, analysere og tolke funnene og trekke konklusjoner.

Det er viktig å vurdere elevene på både deres kunnskap og forståelse av emnet, samt deres ferdigheter innen forskning, analyse og presentasjon. Vurderingen kan være formativ underveis i prosessen og summativ mot slutten av opplegget for å gi elevene tilbakemelding på deres prestasjoner og utvikling.

Gi eksempler

EV

gi eksempler på historiske eksempler på møter mellom mennesker og hvordan disse har påvirket tenkning, samfunnsorganisering og kultur - tilpasset elever 12 år gamle

Selvfølgelig! Her er noen eksempler på historiske møter mellom mennesker og deres påvirkning på tenkning, samfunnsorganisering og kultur, tilpasset elever på 12 år:

1. Oppdagelsen av Amerika:

- Tenkning: Oppdagelsen av Amerika av europeiske oppdagere som Christopher Columbus endret europeisk tenkning om verden og førte til økt utforskning og handel.
- Samfunnsorganisering: Koloniseringen av Amerika førte til opprettelsen av nye kolonier og senere uavhengige nasjoner, og påvirket dermed politiske og økonomiske systemer.
- Kultur: Møtet mellom europeere og urfolk i Amerika førte til kulturell utveksling, blanding av språk, mat, musikk og ideer.

2. Den industrielle revolusjonen:

- Tenkning: Den industrielle revolusjonen endret tenkningen om arbeid, teknologi og økonomi, og førte til utviklingen av nye ideer og teorier om kapitalisme og industrialisme.
- Samfunnsorganisering: Overgangen fra jordbruksamfunn til industrisamfunn førte til endringer i arbeidsorganisering, urbanisering og opprettelsen av fabrikker og bedrifter.
- Kultur: Den industrielle revolusjonen førte til endringer i livsstil, arkitektur og kunst, samt fremveksten av nye kulturelle bevegelser.

3. Borgerrettighetsbevegelsen:

- Tenkning: Borgerrettighetsbevegelsen i USA på 1950- og 1960-tallet utfordret tenkningen om rase og likestilling, og førte til økt bevissthet om borgerrettigheter og likeverd.
- Samfunnsorganisering: Bevegelsen bidro til endringer i lovgivningen og opprettelsen av nye institusjoner for å bekjempe rasesegregering og fremme likestilling.
- Kultur: Borgerrettighetsbevegelsen inspirerte kunstnere, forfattere og musikere til å skape verker som reflekterte kampen for like rettigheter og bidro til utviklingen av en mer mangfoldig og inkluderende kultur.

Ved å bruke slike historiske eksempler kan elevene bedre forstå hvordan møter mellom mennesker har påvirket tenkning, samfunnsorganisering og kultur gjennom historien.

EV

hva med moderne møter - gi eksempler

Selvfølgelig! Her er noen eksempler på moderne møter mellom mennesker og deres påvirkning:

1. **Globalisering:** Globaliseringen har ført til økt samhandling og utveksling av ideer, varer, tjenester og informasjon på tvers av landegrenser. Dette har påvirket tenkning, samfunnsorganisering og kultur på flere måter, for eksempel:
 - Tenkning: Globalisering har ført til økt bevissthet om og forståelse for forskjellige kulturer, verdensproblemer og internasjonale spørsmål.
 - Samfunnsorganisering: Globalisering har påvirket økonomien, arbeidsmarkedet og handelsrelasjoner mellom land, samt skapt globale organisasjoner og avtaler for å håndtere felles utfordringer.
 - Kultur: Globaliseringen har bidratt til kulturell utveksling, inkludert spredning av musikk, mote, film og mat på tvers av landegrenser.
2. **Teknologisk utvikling:** Fremveksten av moderne teknologi, som internett og sosiale medier, har skapt nye former for møter mellom mennesker og påvirket tenkning, samfunnsorganisering og kultur på følgende måter:
 - Tenkning: Teknologi har endret måten vi søker og behandler informasjon, og har åpnet for nye muligheter for utdanning, kommunikasjon og global bevissthet.
 - Samfunnsorganisering: Teknologi har påvirket arbeidsmåter, organiseringen av bedrifter og til og med politisk aktivisme og deltakelse.
 - Kultur: Teknologi har skapt nye former for kulturell uttrykk, som digitale kunstformer og virtuelle fellesskap, samt endret måten vi konsumerer og deler kulturprodukter.
3. **Migrasjon og flerkulturelle samfunn:** Økende migrasjon og etableringen av flerkulturelle samfunn har skapt møter mellom mennesker med forskjellige kulturelle bakgrunner, og dette har påvirket tenkning, samfunnsorganisering og kultur:
 - Tenkning: Møter mellom mennesker med ulike kulturelle bakgrunner har bidratt til økt kulturell forståelse, toleranse og interkulturell læring.
 - Samfunnsorganisering: Migrasjon har påvirket politikk, sosiale tjenester og integreringsprosesser i mottakerlandene.
 - Kultur: Migrasjon har beriket kulturlandskapet i samfunnene ved å introdusere nye perspektiver, tradisjoner og kulturelle uttrykk.

Disse moderne eksemplene viser hvordan møter mellom mennesker fortsetter å påvirke tenkning, samfunnsorganisering og kultur i dagens globaliserte og teknologisk avanserte verden.

Lag oppgavene

EV

lag en oppgave tilpasset elever 12 år gamle om hvordan de skal utforske historiske og moderne kulturmøter i form av hva slags spørsmål de bør stille og hva de skal finne ut

Selvfølgelig! Her er en oppgave tilpasset elever på 12 år om hvordan de kan utforske historiske og moderne kulturmøter:

Titel: Utforskning av historiske og moderne kulturmøter

Oppgavebeskrivelse:

Du skal utforske historiske og moderne kulturmøter og deres påvirkning på tenkning, samfunnsorganisering og kultur. Du vil utføre en undersøkelse og lage en presentasjon eller skriftlig rapport som svarer på følgende spørsmål og utforsker relevante temaer:

Spørsmål:

1. Velg et historisk kultur møte (f.eks. Oppdagelsen av Amerika, Den industrielle revolusjonen, Vikingenes reiser) og et moderne kultur møte (f.eks. Globalisering, Teknologisk utvikling, Migrasjon og flerkulturelle samfunn). Beskriv kort hvert kultur møte og dets betydning.
2. Hvordan påvirket disse kultur møtene tenkningen til mennesker som var involvert? Diskuter eventuelle ideer, verdier eller synspunkter som endret seg som et resultat av møtene.
3. Hvordan påvirket disse kultur møtene samfunnsorganiseringen? Diskuter eventuelle endringer i politiske, økonomiske eller sosiale strukturer som oppstod som et resultat av møtene.
4. Hvordan påvirket disse kultur møtene kulturen? Diskuter eventuelle endringer i språk, religion, kunst, musikk, mat eller andre kulturelle uttrykk som oppstod som et resultat av møtene.
5. Sammenlign og kontrastér det historiske kultur møtet og det moderne kultur møtet. Hvilke likheter og forskjeller kan du identifisere i deres påvirkning på tenkning, samfunnsorganisering og kultur?

Utforskning:

1. Utforsk forskjellige kilder som bøker, artikler, videoer eller nettressurser for å samle informasjon om de valgte kultur møtene.
2. Les nøye og noter viktige fakta, ideer, hendelser og personer som er relevante for spørsmålene.
3. Skriv ned spørsmål du har basert på din utforskning og notater. Disse spørsmålene kan være relatert til enkeltpersoner, historiske hendelser, kulturelle praksiser, politiske endringer eller kreative uttrykk.
4. Bruk spørsmålene dine til å finne svar gjennom videre undersøkelser og analysere informasjonen du finner.

Presentasjon/Skriftlig rapport:

Skape tekster

EV

lag en kort fagtekst som omhandler begrepet kulturmøter i historisk og moderne forstand som er ment for elever 12 år gamle

Tittel: Kulturmøter: Historiske og moderne møter mellom mennesker

Kulturmøter er viktige hendelser der mennesker fra forskjellige kulturer og samfunn kommer sammen og deler sine ideer, kunnskap og tradisjoner. Disse møtene har skjedd gjennom historien og fortsetter å påvirke verden i dag.

I historisk forstand har kulturmøter skjedd gjennom utforskning, handel og migrasjon. For eksempel reiste vikingene langt fra sine hjemland i Skandinavia og kom i kontakt med andre kulturer i Europa, Asia og Nord-Amerika. Disse møtene førte til utveksling av varer, språk og ideer, og endret både vikingenes og de andre kulturenes perspektiver.

En annen historisk hendelse var oppdagelsen av Amerika av europeiske oppdagere som Christopher Columbus. Dette var et stort kulturmøte som førte til utveksling av planter, dyr, matvarer og sykdommer mellom den gamle og den nye verden. Det påvirket også tenkningen om geografi, verdenskart og kulturell mangfoldighet.

I moderne tid er kulturmøter fortsatt like viktige. Globaliseringen har ført til økt kontakt mellom mennesker over hele verden gjennom handel, reise og digital kommunikasjon. Dette har skapt muligheter for kulturmøter på ulike nivåer, fra utveksling av varer og ideer til kulturell utveksling og samarbeid.

Moderne kulturmøter kan også oppstå gjennom migrasjon og flerkulturelle samfunn. Når mennesker flytter til et nytt land, bringer de med seg sin egen kultur og tradisjoner. Dette fører til en blanding av ulike kulturelle uttrykk og skaper et rikt kulturlandskap.

Kulturmøter kan påvirke både individer og samfunn på ulike måter. De kan utfordre våre fordommer og åpne opp for nye perspektiver og ideer. Kulturmøter kan også føre til kreativitet og innovasjon når ulike kulturelle uttrykk og tradisjoner blandes.

Gjennom historiske og moderne kulturmøter har mennesker lært av hverandre, handlet med hverandre og utviklet nye måter å tenke, organisere samfunn og uttrykke kultur på.

Første tilbakemelding til elev?

- Tre forbedringspotensialer, to stjerner og et ønske

Utfyllende tilbakemelding

Just for the fun of it?

- Få tips til andre typer aktiviteter

EV

kom med forslag til bli kjent-aktiviteter for elever 12 år gamle

Å organisere "bli kjent"-aktiviteter er en fantastisk måte å skape et inkluderende miljø og bidra til å bygge vennskap blant unge elever. Her er noen forslag til aktiviteter for 12-åringer:

1. **"To sannheter og en løgn"**: Dette er en morsom isbryteraktivitet. Hver elev skriver ned to sannheter og en løgn om seg selv uten å røpe hva som er løgner. De andre elevene må gjette hvilken påstand som er usann. Dette vil også hjelpe elevene å lære noe nytt om hverandre.
2. **"Bli kjent-bingo"**: Lag en bingo-kort med forskjellige kvaliteter eller opplevelser i rutene, som "har en yngre søster", "har vært utenlands", "liker å tegne", osv. Elever skal så snakke med hverandre for å finne noen som passer til hver rute, og det første individet eller laget som fyller ut hele bingokortet vinner.
3. **"Postkasse"**: Hver elev får en egen postkasse (det kan være en skoeseke eller noe lignende), og alle får tid til å skrive anonyme hyggelige meldinger eller komplimenter til hverandre. Dette kan gjøres over en uke, og ved slutten av uken kan hver elev lese de positive meldingene de har mottatt.
4. **Felles prosjekter**: La elevene arbeide i grupper for å fullføre et prosjekt, enten det er et kunstverk, en vitenskapelig eksperiment, eller en presentasjon om et emne de interesserer seg for. Dette vil styrke samarbeidsevner og tillate elevene å bli kjent med hverandres styrker.
5. **Friluftsliv**: En tur i naturen eller en dag på en klatrepark kan være en flott måte for elevene å bli kjent med hverandre, spesielt hvis du inkluderer teambyggingsaktiviteter.
6. **Skattejakt**: Lag en skattejakt rundt skolen eller på skolegården. Dette kan gjøres i

EV

lag autobiografi uten å si hva eller hvem du er for begrepene fotosyntese, demokrati, falske nyheter, vannets kretsløp, etikk, argumentasjon,

Jeg ble født i universets tidligste dager, lenge før det var liv på jorden. Jeg har eksistert i mange former, men det var ikke før det begynte å dukke opp grønt liv at jeg virkelig begynte å blomstre. Jeg jobber stille og rolig, samler energien fra solen, forvandler vann og karbondioksid til oksygen og glukose. Jeg gir liv til jorden, en uopphørlig syklus av vekst og fornyelse. (Fotosyntese)

Min historie er en av kamp, av folk som har kjempet for retten til å bli hørt, til å bli anerkjent som likeverdige. Jeg er et produkt av utallige revolusjoner, kriger, debatter, og endring. Jeg lar alle stemmer høres, gir makten til folkets hender, krever at alle har en stemme, en rettighet, et ansvar. Jeg er en ide, en praksis, et løfte om frihet. (Demokrati)

Jeg ble født ut av sannheten, men jeg er dens motsats. Jeg er laget for å forvirre, for å manipulere, for å bedra. Jeg er en mester i forvirring, i halvsannheter og løgner. Jeg kan se ut som sannheten, snakke som sannheten, men jeg er alt annet enn det. Jeg sprer meg raskt, forvrenger virkeligheten, skaper kaos og splittelse. (Falske nyheter)

Jeg har eksistert siden begynnelsen, jeg er konstant i endring, og likevel er jeg alltid den samme. Jeg stiger, jeg faller, jeg fordamper og kondenserer. Jeg går gjennom hver del av verden, bringer liv, renser, fornyer. Jeg er uendelig, jeg er syklisk, jeg er vital. Jeg er rolig, jeg er storm, jeg er dypt inne i jorden og høyt oppe i skyene. (Vannets kretsløp)

Hvilke
implikasjoner har
det for skolene?

- Arbeid med kildekritikk og kritisk refleksjon
 - Viktigere nå enn tidligere
 - Fagkunnskap viktig for å gjøre gode samtaler med KI
 - Annen måte å søke på enn før
- Arbeid med utforming av oppgaver og aktiviteter som gjør at eleven får vist sin kompetanse – og redusere muligheter for fusk
 - Praktisk anvendelse eller teoretisk gjengivelse
- Endret undervisnings- og vurderingspraksis?
 - Refleksjon nyttig virkemiddel
 - Prøve å vanskeliggjøre fusk eller fokus på demonstrere sin kompetanse?

Redusere muligheter for juks?

- Det kan være lurt å gi oppgaver som krever analyse, kritisk tenkning og kreativitet. Denne type oppgaver vil kreve at elevene bruker sin egen tenkning og kreativitet, og kan ikke erstattes av KI. Det vil dermed redusere risikoen for juks og sikre at elevene faktisk lærer og forstår stoffet de blir testet på. Her er noen forslag til oppgavetyper som kan bidra til å redusere risikoen for juks:
 - Stille mer utfordrende spørsmål, ikke bare spør etter fakta som er lette å finne.
 - Problemløsning: Gi oppgaver som krever at elevene bruker kritisk tenkning og problemløsningsevner. Dette kan omfatte å analysere komplekse problemstillinger, vurdere alternative løsninger og argumentere for sine egne standpunkter.
 - Kreativ skrijving: Gi oppgaver der elevene må skrive kreative tekster, for eksempel en historie, en dikt eller en oppfinnelse. Dette krever at elevene bruker sin egen kreativitet og fantasi.
 - Case-studier: Gi oppgaver som krever at elevene analyserer og tolker data fra en case eller en problemstilling. Dette krever at elevene har forståelse for komplekse sammenhenger og kan tolke data og informasjon på en kritisk måte.
 - Muntlig: Gi oppgaver som krever at elevene muntlig presenterer og forklarer et emne eller en problemstilling. Dette kan gjøres ved en (fag)samtale ansikt-til-ansikt eller gjennom at elevene produserer en refleksjonsvideo hvor de reflekterer over de valgene de har tatt i løsning av oppgaven. Dette krever at elevene har god forståelse av emnet og kan uttrykke sine tanker og ideer muntlig.
 - Prosjektarbeid: Gi oppgaver som krever at elevene jobber i grupper og løser en kompleks problemstilling eller utvikler et produkt. Dette krever at elevene bruker kritisk tenkning, samarbeid og kommunikasjon for å oppnå et mål.
 - Debatt: La elevene gjerne bruke KI for å få ideer til argumentasjon, men de må selv vurdere argumentene og ta stilling til hvordan de vil bruke dem i en debatt - og som motinnlegg til mot-debattant.
 - Fagsamtale: La gjerne elevene bruke KI for å få ut en kort fagtekst om et tema, og at de så må diskutere kvaliteten på fagteksten ut fra hva de selv vet om emnet.

Andre steder vi ser KI framover

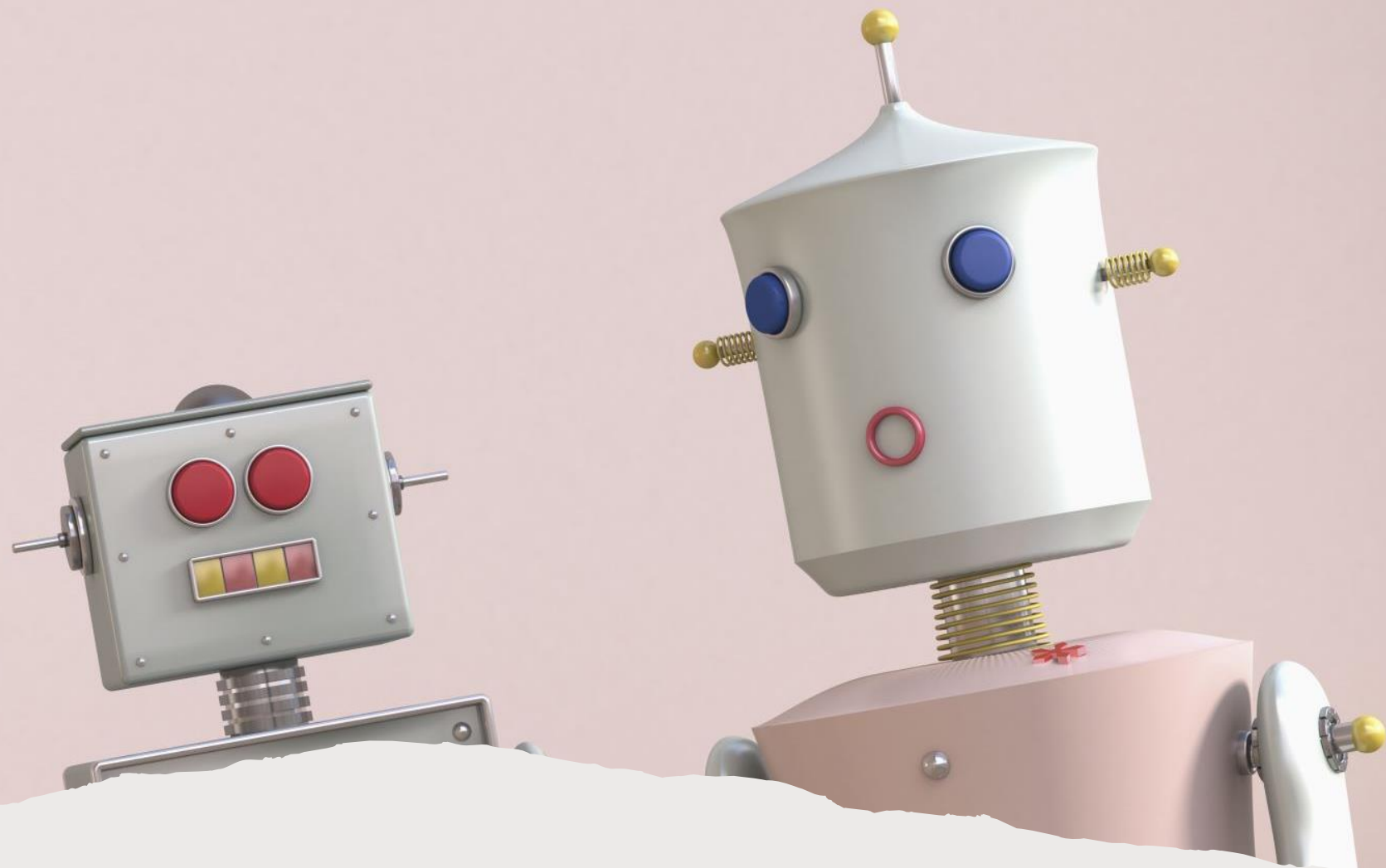
- Generere bilder
- Generere musikk
- KI knyttet til læringsanalyse og for å styrke egen læring

The screenshot displays the Microsoft Teams interface with a 'Speaker Coach' overlay. The overlay is titled 'Your Rehearsal Report' and is divided into several sections:

- Summary:** 'Good job rehearsing your presentation! Keep up the hard work.' It shows '9:50 total time spent' and '12 slides rehearsed'.
- Pace:** A gauge shows a pace of 139 words/min, which is between 'slow' (100) and 'fast' (150). The text says 'Your pace is just right. Keep it up!' and 'Your average pace over time'.
- Pitch:** A line graph shows pitch variation over time (0:10 to 0:50). The text says 'Low pitch variation means you may have sounded monotone. Try to talk with liveliness to engage your audience.'
- Fillers:** Lists filler words: 'um', 'like', 'you know', 'basically'. Text: 'To sound more polished and confident, pause and relax to avoid filler words.'
- Repetitive Language:** Lists repeated words: 'awesome', 'beautiful', 'so', 'ok'. Text: 'Try using synonyms to avoid repetition. Below are the repeated words from your rehearsal.'
- Pronunciation:** Lists words: 'alevin', 'sockeye', 'migration'. It shows a pronunciation guide for 'alevin' and a 'Practice' button.
- Originality:** Text: 'To help your audience's understanding, avoid reading the text on your slides:'. It shows thumbnails for 'Slide 1' and 'Slide 2'.

Navigation buttons include 'Retake' at the bottom left and 'Done' at the bottom right. The background shows the Microsoft Teams interface with a search bar and a list of navigation options (Activity, Chat, Teams, Assignments, Calendar, Files, Apps, Help).

Eksempel: Speaker Coach

Holde deg orientert?

Her kommer et par tips..

https://www.facebook.com/groups/chatgptnorge

The screenshot shows the Facebook interface for the group 'ChatGPT Norge - Kunstig intelligens i undervisningen'. The browser address bar at the top displays 'facebook.com/groups/chatgptnorge'. The group's name and description are visible: 'ChatGPT Norge - Kunstig intelligens i undervisningen' and 'Offentlig gruppe · 6,7 k medlemmer'. A blue '+ Inviter' button is prominent. Below the group name, there are options to 'Bla gjennom' and 'Administrer 1'. The left sidebar contains navigation icons and a list of administrative tools: 'Fellesskapschatter' (4 chatforslag), 'Administratorassistent' (0 handlinger, 0 kriterier), 'Merkeforespørsler' (0 nye i dag), 'Venter på godkjenning' (0 nye i dag), and 'Potensielt spam' (0 nye i dag). The main content area features a post from a user with a purple profile picture asking 'Hva er ChatGPT?'. The post content, starting with the ChatGPT logo, explains that ChatGPT is an AI program developed by OpenAI based on the GPT-3 model, used for text generation. A 'Rediger' button is at the bottom right of the post. Below the post, the group name is repeated, followed by a '+ Inviter' button and navigation tabs for 'Diskusjon', 'Medier', 'Filer', 'Personer', and 'Reels'. A search icon and a three-dot menu are also present.

7300 medlemmer pr juni 2023

Podcast Pedagogisk Intelligens

Kunstig intelligens i skole og undervisning

- Soundcloud: <https://bit.ly/pedsoundcloud>
- YouTube: <https://bit.ly/pedagogiskintelligens>
- Spotify: <https://bit.ly/pedspotify>
- Itunes: <https://bit.ly/peditunes>

Pedagogisk
— INTELLIGENS —